

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Hayat Boyu Öğrenmede Türkiye Açısından Yeni Bir Model

Üçüncü Bahar Üniversitesi

Ayhan Kılıç

Songül Altınışik

DOI:10.29299/kefad.2018.19.02.014

[Makale Bilgileri](#)

Yükleme:05/01/2018 Düzeltme:17/04/2018 Kabul:14/08/2018

Özet

Günümüzde bilgi ve teknoloji alanında hızla değişen dünyaya ayak uydurmak, her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Dolayısıyla değişimin ve gelişimin sürekli yaşandığı çağımızda, ancak bilgi ve teknoloji alanında üretken olabilen ve insanların çağın gerektirdiği şekilde eğitilebilen toplumlar refah ve gelişmişlik düzeyine erişebilecektir. Bu nedenle ülke kalkınmasının birinci şartı olan nitelikli ve eğitimli insan gücünün oluşturulması, iyi bir yetişkin eğitimi planlaması ve hayat boyu öğrenme stratejisi ile gerçekleştirilebilecektir. Bu çalışmada, son dönemlerde dünyada “Hayat Boyu Öğrenme” alanında oldukça popüler olan Üçüncü Bahar Üniversitesi’nin Türkiye açısından yeni bir model olarak uygulanabilirliği, ilgili ekonomik ve toplumsal olgular irdelenerek değerlendirilmiştir. Çalışmada, nitel bir model olarak doküman incelemesi ve karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, Üçüncü Bahar Üniversitesini uygulayan İngiltere, Fransa, Avustralya, ABD, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti ülkelerini kapsamaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında Fransız modeli Üçüncü Bahar Üniversitesinin, Türkiye’de uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi teknolojisi, Kalkınma, Yetişkin eğitimi, Üçüncü bahar üniversitesi.

Sorumlu Yazar: Ayhan KILIÇ, Müdür Yardımcısı, MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Açık Öğretim Daire Başkanlığı, Türkiye, ayhankilic1980@gmail.com, ORCID ID : 0000-0003-2829-6803

Songül ALTINIŞIK, Prof. Dr., Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE), Türkiye, songulaltinisik@yahoo.com, ORCID ID : 0000-0002-3861-3342

Bu çalışma, daraltılmış farklı boyutları ile (07-09 Mayıs 2015) X. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresinde ve (1-3 Kasım 2017) IX. Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesiyle ortaya çıkan yenilikler, bir taraftan sosyal ve ekonomik yaşamda önemli değişimlere neden olurken, bir taraftan da örgün eğitim kurumlarında verilen bilgileri geçersiz hale getirmektedir. Bu nedenle, yeni iletişim araçlarıyla daha da küreselleşen dünyada bu hızlı değişiklikleri bireylere hayat boyu sürecek şekilde kolaylıkla aktaracak, özellikle kalkınma açısından çok önemli bilgi ve becerilere sahip nitelikli insan gücünün yetiştirilmesini sağlayacak ve ortaya çıkacak ihtiyaçlara anında cevap verecek yeni eğitim modelleri ve politikalarının geliştirilmesi zorunlu bir hale gelmiştir.

Çağımızda sürekli değişen ve yenilenen dünyada, insanların bilgi ve becerilerini sürekli olarak yenilemeleri gerekmektedir. Bu nedenle bireylerin; değişimin doğal sonucu olan yeni durumlara uyum süreçlerini en aza indirmek, meslek seçiminde geçmişte yaptıkları yanlışları düzeltmek ve yeni meslekler edinmelerini sağlamak da büyük önem arz etmektedir. Sonuç olarak bireylerin örgün eğitimden kaynaklanan eksiklikleri tamamlamak, örgün eğitimden yoksun kalmanın kayıplarını telafi etmek, yaşlılık dönemlerinde boş zamanlarını değerlendirebilecekleri aktiviteler sağlamak ve kalkınmanın gerektirdiği davranışları kazanmalarını sağlamak gibi amaçlar doğrultusunda, sadece okulla sınırlandırmadan her zaman, her yerde ve sürekli bir şekilde geliştirmeyi amaçlayan hayat boyu öğrenmeye olan ihtiyaç, gün geçtikçe daha da artmaktadır. Hatta birçok ülke için hayat boyu öğrenme, ekonomik ve sosyal sorunlara çözümler üreten bir politikadır.

Yaşamın dinamikliği ve sürekliliği içinde en etkili ve en verimli eğitim alanı olan yaygın eğitim ya da günümüzdeki popüler adıyla hayat boyu öğrenme, örgün eğitimin düzenlenmesi ve tamamlanmasına koşut olarak özellikle gelişmekte olan ülkelerde toplumsal ve ekonomik kalkınmayı hızlandırıp düzenleyen, millet olma bilincini güçlendiren etkili bir araç olarak görülmektedir. Ayrıca “demokratikleşmenin bir sonucu olarak eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini yetişkin nüfusa ve bütün yaş gruplarına yaymak, yalnız yaygın eğitimle sağlanmaktadır” (Arslan, 1992). Günümüzde yaygın eğitimin her yönüyle gelişmesinin sebebi ise bu eğitim sisteminin toplumun büyük bir bölümüne hizmet vermesinden, çeşitli ekonomik ve sosyal nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Hake (2005), hayat boyu öğrenmeyi uluslararası örgütlenmelerin, ulusal hükümetlerin ve eğitim kurumlarının küreselleşmeye verdikleri bir yanıt veya tepki olarak görürken bu kavramın küreselleşme ve güvenli ekonomik rekabet konusundaki siyasal belgelerin temel argümanı olduğunu belirtmektedir. Başka bir deyişle hayat boyu öğrenme, “bilgilerin güncel ve etkili bir şekilde kullanılmasını teşvik edici bir yaklaşımdır” (Yıldırım, 2009).

Okçabol’a göre (2006), bu kavram son yıllarda değişik bir içerik kazanmış, felsefi boyuttan uzaklaşarak ekonomik bir içeriğe dönüşmüş ve bu dönüşüm, küreselleşmenin üretim süreçlerinin

olduğu kadar eğitsel ve kültürel süreçlerin de sermayenin güdümüne sokulması çabalarıyla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma ile son dönemlerde dünyada yeni bir yetişkin eğitimi yapılanması olarak hayat boyu öğrenme alanında ortaya çıkan Üçüncü Bahar Üniversitesi uygulamasının, Türkiye açısından gerekliliğinin ve uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın problemi ise “Dünyada özellikle son dönemlerde bir hayat boyu öğrenme modeli olarak ortaya çıkan Üçüncü Bahar Üniversitesi, Türkiye’de uygulanabilir mi?” sorusuna yanıt aramaktır.

Bireyler, üretim koşullarının ve sosyal yaşamın değişimine bağlı olarak eylemlerini, davranışlarını ve değerlerini geliştirebilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanmak zorundadırlar. Bu demektir ki eğitim; farklı ortam ve çevrelerde yer alan, yaşam boyu devam etmesi gereken bir süreçtir. Böyle bir analitik boyuta sahip olan eğitim; öğrenim sürecindeki örgün, çalışma yaşamındaki hizmet içi eğitim ve çalışma yaşamı sonrası sürece yönelik eğitim olmak üzere üç evreyi kapsamaktadır. Ancak, burada dikkat edilmesi gereken husus, bu evrelerin ardışık değil birlikte de olabileceğidir (Altınışık, 1996).

Eğitimin kültürel-toplumsal, ekonomik ve siyasal boyutlu üç önemli amacı vardır ve bu amaçların gerçekleşebilmesi, ancak bu amaçları içinde barındıran eğitim politikaları ile mümkündür. O zaman eğitim politikası, geçmişin tecrübesini içinde barındıran, yaşadığımız zamanın gereksinimlerine yanıt vermeye çalışan, geleceğin planlamasına ve tasarlanmasına yönelik düşünceleri kapsayan bir projedir. Bu proje; “sürekli, kapsayıcı ve geliştirici olmalıdır” (Yapıcı, 2006).

Ulusal bir proje sayılabilecek eğitim politikası, “eğitim örgütünün amaçlarına ulaşmasını sağlayacak ilkeler ve kuralların belirlenmesini gerektirir” (Adem, 1995). Bu ilke ve kurallar, bir eğitim felsefesi ile eğitim sistemine yansıtılmalıdır. Bu nedenle milli eğitim politikalarının sahip olduğu felsefeler ile toplumun ve değişen dünyanın sahip olduğu eğitim felsefelerinin birbirleriyle örtüşmesi gerekmektedir.

Günümüzde özellikle bilgi ve teknoloji alanında hızla değişen ve yenilenen dünyaya ayak uydurmak, her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Dolayısıyla sürekli değişim ve gelişim içinde olan çağımızda, ancak bilgi ve teknoloji alanında üretken olabilen ve insanlarını çağın gerektirdiği şekilde eğitilebilen toplumlar, refah ve gelişmişlik düzeyine erişebilecektir. Bu nedenle ülkeler bazında yerel eğitim sistemlerinin; eğitim felsefesini çağın şartlarına göre sürekli olarak yenileyen, eğitim planlamasını etkin ve katılımlı bir şekilde yapabilen, örgün eğitim müfredatını ve fiziki-teknolojik alt yapısını çağın şartlarına uydurabilen, yetişkin eğitimini her yaş grubuna verebilen, insanlarını nicelik ve nitelik bakımından tam donanımlı ve ülke kalkınmasına katkısı olabilecek şekilde yetiştirebilen,

çalışanlarını hizmet içi eğitimlerle mesleki anlamda sürekli olarak geliştirebilen eğitim sistemleri haline gelmesi gerekmektedir.

Türkiye açısından eğitim sistemlerinin çağın şartlarına uygun hale getirilerek planlanması ve bireylerin ülke kalkınmasına katkı sağlayacak bir şekilde nitelikli olarak eğitilmesi konusuna baktığımızda, durum daha da önem kazanmaktadır. Çünkü Türkiye, her ne kadar genç bir nüfusa sahip olsa da bu genç nüfus giderek yaşlanmaktadır ve Türkiye’de ortalama yaşam süresinde önemli bir artış söz konusudur. Ayrıca Türkiye’de kırdan kente göç ve işsizlik ile birlikte kentli nüfus oranında büyük bir artış gerçekleşmiştir. Yaşlanan nüfus ile ortalama yaşam süresinde, kentli nüfus oranında, kişi başına düşen gelir dağılımında ve yaşam kalitesinde oluşan artışlar Türkiye’de hayat boyu öğrenme politikaları konusunda önemli adımların atılmasını gerekli kılmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Veri Toplama Aracı ve Süreci

Kavramsal çözümlemenin ortaya konulmasında yazılı ve elektronik belgelerin incelenmesini kapsayan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla; “Hayat Boyu Öğrenme” alanını içeren eserler ve yayınlar incelenmiş, konuyla ilgili makaleler, yüksek lisans ve doktora tezleri ile dönem projeleri kütüphane ve internet ortamında araştırılmıştır. “Dünyadan Üçüncü Bahar Üniversitesi Örnekleri” ile ilgili yapılan literatür taramasında, Türkçe herhangi bir kaynağa ulaşamamıştır. İnternet ortamından, ilgili ülkelerin web adreslerinden ve Ankara, Elmadağ Halk Eğitimi Merkezi’nin “2013-2015 AB Grundtvig Öğrenme Ortaklık Projesi” ile “2015-2017 Erasmus Yetişkin Eğitimi Ortaklık Projesi” kapsamında proje ortağı olan ülkelere veriler toplamaya çalışılmıştır.

Araştırmada bilgiyi işleme tekniği, niteliksel çözümleme şeklindedir. Bu yapılırken öncelikle hayat boyu öğrenme alanının kavramsal çözümlemesi yapılmış, daha sonra araştırmanın problemini oluşturan Üçüncü Bahar Üniversitesi kavramı; kapsamı, amacı, önemi ve tarihçesiyle irdelenerek dünyanın çeşitli bölgelerinden seçilmiş bazı ülkelerin uygulama örnekleri ile analiz edilmiştir.

Araştırma Verilerinin Analizi

Bu araştırmanın metodolojik yöntemi, betimsel nitel tarzda olup incelenecek konuyla ilgili veriler problem çözme yaklaşımıyla toplanmıştır. Yine araştırmada veriler karşılaştırmalı eğitim modeli kullanılarak incelenmiş ve sentezlenerek yorumlanmıştır. Ayrıca araştırma yapılırken “birincil kaynaklara ulaşmak”, öncelikli olarak benimsenmiştir.

Araştırmanın Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem)

Araştırma evreni olarak, Üçüncü Bahar Üniversitesi'ni uygulayan ve uygulama konusunda Avrupa, Asya, Avustralya, Amerika ve Afrika kıtasının genelini yansıtabilecek ülkelerden örnekler ele alınmıştır. Çalışmanın örneklemini ise, Üçüncü Bahar Üniversitesi'ni uygulayan İngiltere, Fransa, Avustralya, ABD, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti oluşturmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile Türkiye açısından henüz yeni olan "Üçüncü Bahar Üniversitesi" kavramı, dünya üzerinden çeşitli ülke uygulamalarıyla (İngiltere, Fransa, ABD, Avustralya, Güney Afrika Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti) analiz edilerek, Türkiye açısından gerekliliği değerlendirilmiştir. Böylece değişen dünya şartları göz önünde bulundurularak, Türkiye'de hayat boyu öğrenme konusunda yeni adımların atılmasına, yeni yapılanmaların gerçekleştirilmesine öncülük ederek alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Bulgular

Türkiye'de özellikle son dönemlerde üniversite ve öğretim elemanı sayısındaki artış, genç nüfusun giderek yaşlanması, iç göçler ve işsizlik nedeniyle kentsel nüfustaki artış, aile yapısında ve evlilik yaşında değişim, kişi başına düşen gelir dağılımındaki artış ve bu etkenlerin sonucunda ortaya çıkan yaşam kalitesindeki yükseliş; Üçüncü Bahar Üniversitesi'nin Türkiye'de bir hayat boyu öğrenme modeli olarak uygulanabileceğini ortaya koymaktadır.

Üniversite Sayısındaki Artışlar

Ülkemizde, özellikle son yıllarda üniversite sayısı oldukça artmıştır. Şekil 1'de görüldüğü gibi 1933 yılında Türkiye'de sadece tek bir devlet üniversitesi varken, 2011 yılında bu sayı 103'e yükselmiştir. Tablo 1'de görüldüğü üzere 2016 yılında ise 112'ye ulaşmıştır.

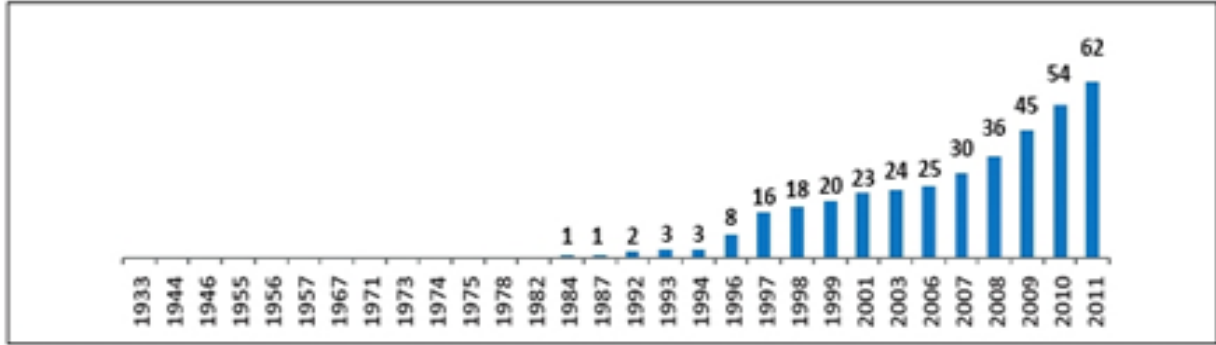

Şekil 1. Türkiye'de yıllara göre devlet üniversitelerinin sayısı (1933-2011)

Tablo 1. 2016-2017 eğitim öğretim yılında üniversitelerin sayısal dağılımı

Üniversiteler	Devlet Üniversiteleri	Vakıf Üniversiteleri	Toplam
2016-2017	112	65	177

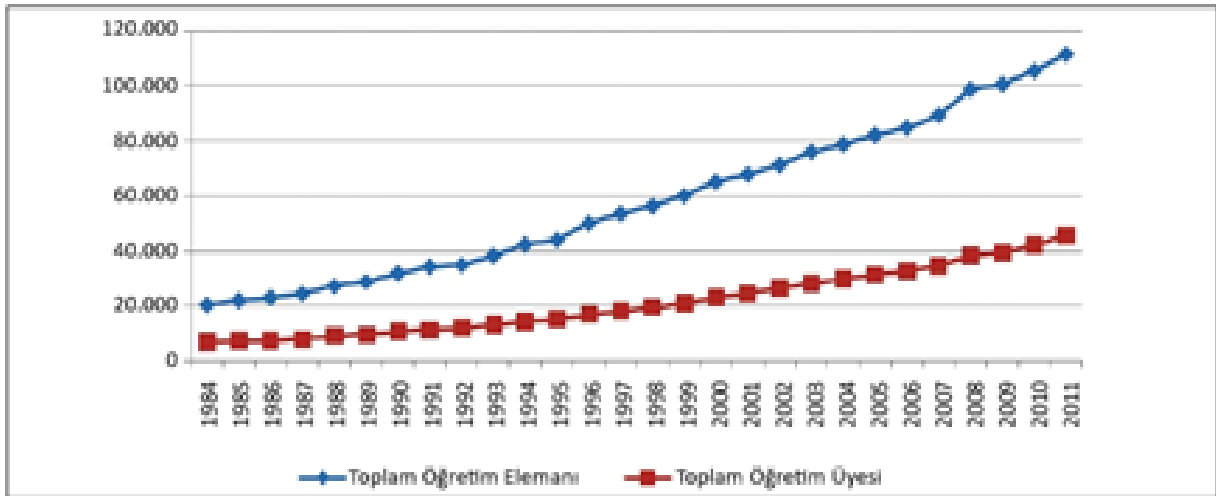
Şekil 2’de 1984 yılında Türkiye’de ilk defa kurulan vakıf üniversitelerinin, 1997 yılında iki katı bir artışla sayısının 16’ya çıktığı ve 2011 yılına gelindiğinde sayısının 62’ye ulaştığı görülmektedir. Tablo 1’de görüldüğü üzere Türkiye’de vakıf üniversitelerinin sayısı 2016 yılında ise 65’e yükselmiştir.

Şekil 2. Türkiye’de yıllara göre vakıf üniversitelerinin sayısı

Öğretim Elemanı Sayısındaki Artışlar

Şekil 3’de görüldüğü üzere; 1990’lı yıllardan başlayarak 2011 yılına kadar Türkiye’de öğretim elemanı sayısında önemli artışlar olmuştur ve sürekli yükselen bir grafik ortaya çıkmıştır.

Şekil 3. Türkiye’de yükseköğretimde öğretim elemanı sayısındaki değişim

2016-2017 Eğitim Öğretim yılında Devlet Üniversitelerindeki öğretim elemanı sayısı;129.853’e, Vakıf Üniversitelerindeki öğretim elemanı sayısı; 21.460’a ve toplamda öğretim elemanı sayısı; 151.763’e yükselmiştir.

Tablo 2. 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğretim elemanlarının dağılımı

Öğretim Elemanı Sayısı	Devlet Üniversiteleri	Vakıf Üniversiteleri	Toplam
2016-2017	129.853	21.460	151.763

Nüfustaki Değişim

Türkiye’de toplumsal değişme sürecinin kimi somut etkileri nüfus üzerinde kolaylıkla gözlenebilmektedir. Ayrıca bir toplumun yapısını ve değişmesini, o toplumun nüfusunu incelemeden anlamak olanağı da yoktur (Kongar, 1998).

Tablo 3. Yaş ve cinsiyete göre nüfusta beklenen değişim

Yaş Aralığı	2013	2023	2050
50 Yaş	895.153	1.147.670	1.316.442
60 Yaş	593.141	854.156	1.164.054
70 Yaş	319.573	516.763	1.137.457
80 Yaş	234.985	211.290	618.187
85+ Yaş	433.956	681.809	2.398.880

Tablo 3’de gösterilen 2013-2050 yılları arasında “Yaş ve Cinsiyete Göre Nüfus” oranlarına baktığımızda, özellikle Üçüncü Bahar Üniversitesi’nin hedef kitlesini oluşturan 50 yaş ve üstü bireylerin nüfusunun ülkemizde giderek arttığı görülmektedir. Örneğin; 50 yaş aralığında 2013 yılında nüfus; 895.153 iken, 2023’de 1.147.670’e ve 2050 yılında ise 1.316.442’ye yükseleceği varsayılmıştır. Yine 60 yaş aralığında 2013 yılında nüfus; 593.141 iken, 2023’de 854.156’ya ve 2050 yılında ise 1.164.054’e yükseleceği tahmin edilmektedir. Bu oranlar, özellikle 50 yaş ve üstü nüfusumuzun sayısının giderek arttığını, yani nüfusumuzun yaşlandığını, başka bir ifadeyle yaşlı nüfusumuzun arttığını göstermektedir.

Tablo 4. Senaryolara göre seçilmiş yaş grupları nüfusu

Yaş Grubu	2013	2023	2050
0-14 Yaş	18.751.164	17.854.319	14.694.508
15-64 Yaş	51.852.082	57.768.287	59.296.228
65+ Yaş	5.878.603	8.624.483	19.484.834

Tablo 4’ü incelediğimizde, 65 yaş üstü nüfus 2013’de 5.878.603 kişiye, 2023’de 8.624.483 kişiye, 2050 yılında 19.484.834 kişiye ulaşacağı düşünülmektedir. Bu durum gösteriyor ki, özellikle 65 yaş ve üstü ülke nüfusumuzun ilerleyen yıllarda daha da artacaktır.

Kentsel Nüfustaki Artış

Türkiye’de kentleşme olgusu, ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısını biçimlendiren temel öğelerden birisidir (Kongar, 1998). Kentleşme yalnızca tarımdaki değişimler ve sanayileşmenin bir sonucu değil, toplumsal değişim sürecinin de bir göstergesidir.

Tablo 5. Yıllara göre kent-kır nüfusu oranları

Yıllar	Kent Nüfusu		Kır Nüfusu		Genel Nüfus
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>
1927	3.305.879	24.22	10.342.391	75.78	13.648.270
1940	3.802.649	23.53	12.355.376	76.47	16.158.018
1950	4.687.102	24.94	14.103.072	75.06	18.790.174
1960	6.927.343	28.78	17.137.420	71.22	24.064.763
1970	10.805.817	34.42	20.585.604	65.58	31.391.421
1980	16.869.068	41.80	23.478.651	52.20	40.347.719
1990	26.865.757	53.02	23.789.701	46.98	50.664.458
2000	44.006.274	64.90	23.979.653	35.10	67.803.937
2007	49.747.859	70.57	20.838.397	29.43	70.487.917
2010	56.222.356	76.26	17.500.632	23.74	73.722.938
2016	73.669.125	92,30	6.145.745	7,70	79.814.871

Tablo 5'i incelediğimizde, Türkiye'de kent nüfusu oranı 2010 verilerine göre % 76,26 iken, kır nüfusu oranı % 23,74'tür ve özellikle 1990'lı yıllarda kent nüfusunda ciddi artışlar olmuştur.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı "On Üç İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Belediyesi Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile il sınırlarının Büyükşehir Belediyesi sınırı olması ve köylerin mahalleye dönüştürülmesi sonucu kent nüfusu günümüzde % 90'lar düzeyindedir.

İç Göçler

Tablo 6'yı incelediğimizde Türkiye'de yerleşim yerlerine göre göç eden nüfusun hareket yönünün daha çok kentten kente doğru olduğu görünse de, bu hareket önce köyden kente, daha sonra da kentten kente şeklinde gerçekleşmektedir. Kırdan kente doğru süren iç göçler, kent nüfusunu artırmaktadır. Bu durum, kırdan gelen insanların kente uyum sorunlarını ve istihdam sıkıntısını da beraber getirmektedir.

Tablo 6. Türkiye'de yerleşim yerlerine göre göç eden nüfus

Yıllar	1980-1985	1985-1990	1995-2000
Kentten Kente	2.146.110	3.359.357	3.867.979
Köyden Kente	860.438	969.871	1.168.285
Kentten Köye	490.653	680.527	1.342.518
Köyden Köye	322.709	392.935	313.481
Toplam	3.819.910	5.402.690	6.692.263

İşsizlik

İşsizlik sorunu, dünyanın olduğu gibi Türkiye'nin de en önemli sosyal sorunudur. Son zamanlarda hızla artan işsizlik oranında ya da işsiz sayısında yaşadığımız son krizlerin payının çok büyük olduğu da unutulmamalıdır. Özellikle kırsal nüfusun yaşamsal etkinliğini oluşturan tarım alanlarındaki azalmalarla birlikte ortaya çıkan ekonomik sorunlar, kırdan kente doğru bir nüfus hareketliliğine sebep olmaktadır.

2017 Ağustos ayı itibarıyla Türkiye genelinde işsizlik oranı ise %10,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı; %12,8, 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı; %20,6 ve 15-64 yaş grubunda ise %10,8 olarak gerçekleşmiştir.

Aile Yapısında ve Evlilik Yaşında Değişim

Tablo 7'yi incelediğimizde, 2006 yılı verilerine göre kentte çekirdek aile oranı % 83'e, kırdan ise % 76,3'e yükselmiştir. Geniş aile oranları ise kentte % 10,3 ve kırdan % 18,0 olmuştur.

Tablo 7. Kent-kır ayrımına göre hane yapısı

Yerleşim Yeri	Tek Kişilik Hane	Çekirdek Aile	Geniş Aile
Kent %	6,2	83,0	10,3
Kır %	5,7	76,3	18,0

Tablo 8'deki yıllara göre "Türkiye'deki Hane Yapısı" istatistiklerine baktığımızda; geniş aile tipinin giderek azaldığı, tek kişilik hane yapısının giderek arttığı, ama yine de çekirdek aile tipi hanelerin büyük çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında 2000'li yıllarda Türkiye'de aile yapısının kentte ve kırdan çekirdek aile tipine doğru değiştiğini, fakat son yıllarda tek kişilik hane yapısına doğru bir eğilimin olduğunu söyleyebiliriz. Aile yapısındaki bu değişim ile çocuklarını iş ya da meslek sahibi yaparak toplumsal hayata kazandıran ebeveynler, bir süre sonra hayata karşı amaçsızlaşmaya başlayacaklardır.

Tablo 8. Türkiye'de hane yapısı

Hane Halkı Tipleri	2014	2015	2016
Tek Kişilik Hane	13,9	14,4	14,9
Çekirdek Aile	67,4	66,9	66,4
Geniş Aile	16,7	16,5	16,3

Tablo 9'da, 2014, 2015 ve 2016 yıllarında Türkiye'de kadınlarda ve erkeklerde ilk evlenme yaşları verilmiştir. Görüldüğü üzere erkeklerde 2014 yılında ilk evlenme yaşı; 26,9 iken, 2015 yılında 27'ye ve 2016 yılında 27,1'e yükselmiştir. Aynı şekilde kadınlarda ilk evlenme yaşı; 2014 yılında 23,7 iken, 2015 yılında 23,9'a ve 2016 yılında 24'e yükselmiştir. Bu veriler ışığında Türkiye'de evlenme yaşı,

her yıl daha da yükselmektedir. Böylece insanların birden fazla çocuk sahibi olma şansları azalmaktadır. Genelde tek veya iki çocuk sahibi olan aileler, çocuklarını hayata hazırladıktan sonra tek başlarına kalmaktadırlar. Bu durum, anne ve babaların yaşamlarını tek başlarına sürdürmek zorunda kalacaklarını göstermektedir. Buna göre, ebeveynlerin çocuklarından sonraki yalnızlık dönemleri için kaliteli bir yaşam biçimi edinmeleri gerekmektedir.

Tablo 9. *Türkiye’de kadın-erkek ilk evlenme yaşı*

Yıllar	2014	2015	2016
İlk Evlenme Yaşı Erkekler	26,9	27	27,1
İlk Evlenme Yaşı Kadınlar	23,7	23,9	24

Kişi Başına Düşen Gelir Dağılımındaki Artış

Gelir dağılımı, bir ülkede yaşayan bireyler tarafından üretilen mal ve hizmetlerden elde edilen toplam gelirin yine o ülkedeki bireylere dağılım araçları ile paylaştırılmasını veya bölüşümünü ifade eder (Işığıçok, 1998). Buradan yola çıkarak 2016 yılında “Kişi Başına Düşen Gelir” 9.243 dolar iken, Tablo 10’daki Orta Vadeli Programa göre 2017 yılında 9.529 dolara, 2018 yılında 10.164 dolara ve 2019 yılında ise 10.926 dolara çıkacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 10. *Orta vadeli program (OVP) 2017-2019 beklentileri*

	2017	2018	2019
GSYH (Dolar)	9.529	10.164	10.926
GSYH Büyümesi %	4,4	5,0	5,0

Yaşam Kalitesindeki Artış

Nüfustaki değişim ile ortaya çıkan kentsel nüfustaki artış ve kişi başına düşen gelir dağılımındaki artış gibi etkenler; yaşam kalitesi kavramını da beraberinde getirmiştir. Yaşam kalitesi kavramı “insanların içinde yaşadıkları çevrenin niteliklerinin iyileştirilmesi, bireyler ve grupların refah içinde olma durumu” olarak tanımlanabilir ya da kentin insanlara sunduğu fırsatların, insanlar için şehri yaşanabilir kılmasıdır. Türkiye’de kentsel yaşam kalitesi, son zamanlarda kent merkezlerindeki nüfus artışları ve insanların alım gücündeki iyileşmeler sebebiyle daha da önem kazanmıştır.

Üçüncü Bahar Üniversitesi

Üçüncü Bahar Üniversitesi kavramı; 1973 yılında Fransa’da, Toulouse Sosyal Bilimler Fakültesi’nde Prof. Pierre Vellas tarafından ortaya atılarak dünya literatürüne girmiştir. Fransız

modelinde genellikle yerel üniversiteler bünyesinde, İngiliz modelinde ise bağımsız bir şekilde faaliyet göstermektedirler. Bu kavramla, toplumsal bütünleşmenin sağlanmasına çalışılmıştır. Bu nedenle özellikle emekli olmuş bireyleri çeşitli yaş kategorilerine ayırarak onların kültürel ve akademik faaliyetler, yabancı dil kursları, okuma grupları, konuşma ve tartışmalar, konferanslar, geziler ve doğa yürüyüşleri gibi etkinliklerle hayata aktif katılımlarını sağlamak amaçlanmıştır. Üçüncü Bahar Üniversitesi ya da dünyada bilinen ismiyle “University of the Third Age (U3A)”, günümüzde önemi her geçen gün daha da artmaya başlayan bir uluslararası hayat boyu öğrenme felsefesi ve buna dayalı öğrenme etkinliklerini kapsayan bir yapılanmadır. Ülkemiz için yeni bir kavram olan Üçüncü Bahar Üniversitesi, dünyada daha çok “U3A” olarak bilinmektedir.

Bu kavram, hiçbir ön şart aranmaksızın ve sonunda hiçbir diploma verilmesi söz konusu olmaksızın sırf öğrenmenin zevkini tatmak için insanları bir araya toplayan, eğitim programları, kültürel, sosyal ve sanatsal etkinlikler düzenleyen, bir sivil toplum kuruluşu türü olarak düşünülmüştür.

Üçüncü Bahar Üniversitesi’nde “İngiliz Modeli” oldukça yaygındır ve etkin bir konumdadır. İngiliz modeline göre Üçüncü Bahar Üniversitesi, Üçüncü Yaş katılımcıları için tam zamanlı iş ve ebeveyn sorumluluğunu içeren ikinci yaştan sonraki üçüncü yaş dönemi olarak tanımlanmaktadır.

İki, üç kuşak öncesine kadar genellikle insan yaşamı iki evreden oluşurdu:

Birinci Evre (Birinci Yaş): Birinci evre; çocukluk, gençlik, okul, çalışma ve aile hayatına hazırlık dönemlerini içine alan dönemdir.

İkinci Evre (İkinci Yaş): İkinci evre; erginlik, aile kurma, çocuk yetiştirme ve aile geçindirme, iş yaşamında yükselme dönemlerini içine alan dönemdir.

Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyada ve Türkiye’de insanların ortalama yaşam sürelerinde büyük artışlar meydana gelmiştir. Hatta son demografik veriler, bilhassa gelişmiş ülkelerde en hızlı büyüyen yaş grubunun, 65 (altmış beş) yaş üzeri yaş grubu olduğunu göstermektedir. Bu yükseliş, “Üçüncü Evre, Üçüncü Yaş ve Üçüncü Bahar” kavramlarını ortaya çıkarmıştır.

Üçüncü Evre (Üçüncü Yaş): Üçüncü evre; kişilerin bedensel ve zihinsel yetenekleri yerinde olmasına rağmen iş ve aile yaşamında yüklerinin azaldığı, buna karşılık yaşam tecrübesinin arttığı, insanların materyalist değerlerden çok manevi değerlere eğildiği, olgunluk ve bilgelik dönemidir.

Günümüzde insanların ortalama yaşam süreleri uzamasına rağmen, teknolojiye gelişmeler nedeniyle özellikle üçüncü evreyi yaşayan çalışanlar için iş imkânları giderek azalmaktadır. Çünkü işverenler, teknolojik ilerlemelere daha yatkın ve daha düşük ücret talep eden gençlere iş vermeyi

tercih etmektedirler. Bu nedenle 50-60 yaş grubundaki insanların önemli bir bölümü erken emekli olmaktadır.

Eskiden emekli olabildikten sonra birkaç yıl yaşayabilen insanlar, artık her türlü bedensel ve zihinsel yetenekleri yerinde olarak daha uzun süreler emekli olarak yaşamlarını sürdürmek durumunda kalmaktadırlar. Bu durum da insan yaşamına yeni bir evreyi, yani üçüncü yaşı eklemiş olmaktadır.

Tablo 11’de Avrupa Birliği ülkelerinde özellikle 65 yaş üstü yaş grubunun; 2005’de 78,9 milyon iken, 2025 yılında 105,5 milyon ve 2050 yılında ise 126,5 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu durumdan çıkaracağımız sonuç; Avrupa’da ve gelişmiş ülkelerde, 65 yaş üzeri nüfusun ilerleyen zamanla birlikte hızla artacağıdır.

Tablo 11. AB içinde nüfus, yaş grupları ve işgücü gelişimine ilişkin kestirimler

Yaş Grupları	2005 (Milyon)	2025 (Milyon)	2050 (Milyon)
0-14 Yaş Grubu	75,6	65,4	59,02
15-64 Yaş Grubu	317,1	288,6	229,0
65+ Yaş Grubu	78,9	105,5	126,5
Toplam	471,7	459,4	414,7
İş Gücü	226,7	200,5	160,4

Tablo 12’de, 60 yaş üzeri nüfusun kıtalara göre dağılımı ve 2050 yılında tahmini oranı incelendiğinde; örneğin; Asya kıtasında 60 yaş üzeri nüfus 2009 yılında 399.881 iken, 2050 yılında 1.236.103 olacaktır. 2009 ve 2050 yıllarında kıtaların toplam nüfusa oranına bakıldığında örneğin; Avrupa kıtasında 2009 yılında 60 yaş üzeri nüfusun toplam nüfusa oranı % 22 iken, 2050 yılında bu oranın % 34 olacağı varsayılmıştır.

Tablo 12. Kıtalara göre 60 yaş ve üzeri nüfus

Kıtalar	2009 (Mil.)	Oran%	2050 (Mil.)	Oran%
Avrupa	158.503	22	236.426	34
Asya	399.881	10	1.236.103	24
Afrika	53.770	5	212.763	11
Kuzey Amerika	62.744	18	124.671	28
Güney Amerika	57.039	10	186.036	26
Okyanusya	5.338	15	12.246	24
Dünya	737,235	11	2.008.044	22

Bu tablodan çıkaracağımız sonuç; dünyada 60 yaş üzeri nüfusun hızla arttığı, bu artışın toplam nüfus oranına göre daha da belirginleştiği ve ortalama insan yaşam süresinin giderek yükseldiğidir.

Tablo 13. Seçilen ülkelerde erkekler ve kadınlar için doğumda yaşam beklentisi

Ülkeler	1975-1980		2000-2005		2025-2030	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Bangladeş	47	47	61	62	69	72
Brezilya	59	64	64	73	70	78
Çin	64	66	69	73	71	77
Fransa	70	78	75	83	79	85
Rusya Fed.	63	74	61	73	67	75
ABD	70	77	74	80	76	82
Hindistan	53	52	63	65	67	71
Japonya	73	78	78	85	81	90
Meksika	62	69	70	76	74	80
Nijerya	45	47	51	52	58	58

Tablo 13'ü incelediğimizde; Asya, Avrupa, Amerika ve Afrika'dan gelişmiş, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerden örnekler seçildiği görülmektedir. Örneğin; 1975-1980 yılları arasında Brezilya'da ortalama yaşam süreleri hesaplamasında erkeklerin 59 yaş, kadınların 64 yaş ortalamasına sahip olduğu, 2000-2005 yılları arasında bu oranın erkeklerde 64 yaş, kadınlarda 73 yaş olduğu, 2025-2030 yılları arasında ise erkeklerde 70 yaş, kadınlarda 78 yaş olacağı tahmin edilmektedir. Bu durum, dünyada hızlı bir şekilde erkek ve kadınlarda ortalama yaşam süresinin artacağı sonucunu vermektedir.

Üçüncü Bahar Üniversitesinin Amacı ve Önemi

Üçüncü Bahar Üniversitesi'nin en önemli amacı; özellikle yaşlı ya da emekli olmuş insanların sosyal hayatla tam anlamıyla bütünleşebilmelerini sağlamaktır. Yani üçüncü evredeki bireylerin, kendilerinin de dâhil oldukları topluma aktif katılımlarının sağlanmasıdır. Özellikle topluma aktif katılım, üçüncü evreyi yaşayan bireylerin düşüncelerinin şekillenmesinde ve karar verme süreçlerine etkin katılımlarında oldukça etkili bir rol oynamaktadır.

İnsanların ortalama yaşam süresinin uzamasıyla beraber insan yaşamında ortaya çıkan üçüncü yaş evresinde hayat sürmekte olan kişiler, emekli olduktan sonra bir süre gezip eğlenseler de bir müddet sonra iş yaşamını ve insan ilişkilerini özlemeye başlamaktadırlar ve yaşamın kendilerini bir kenara ittiği kanısına kapılmaktadırlar. Üçüncü yaş dönemindeki kişiler için uğruna çaba verilecek hedefler kalmayınca, yaşam onlar için anlamını yitirmektedir ve depresyona girmektedirler. Bu durum çocuklarını büyütürken evden göndermiş olan ev hanımları için de geçerlidir. Her iki durumda

da insanlar kendilerini benzer bir boşluk içerisinde bulmaktadırlar. Bu ve benzeri durumlar, Üçüncü Bahar Üniversitesi'nin gerekliliğini ve önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Üçüncü Bahar Üniversitesinin Tarihçesi

Üçüncü Bahar Üniversitesi ilk olarak 1973 yılında Fransa'nın Toulouse Sosyal Bilimler Fakültesi'nde, Prof. Pierre Vellas başkanlığında faaliyetlerine başlamıştır. Yine 1975 yılında Prof. Pierre Vellas önderliğinde Uluslararası Üçüncü Bahar Üniversiteleri Birliği (AIUTA) kurulmuş ve 1981 yılında AIUTA'ya bağlı kuruluşların sayısı 170'e ulaşmıştır. Sonuç olarak bu kavram, birkaç yıl içerisinde Fransa'daki pek çok üniversiteye yayıldığı gibi, Avrupa'daki pek çok ülkeye, hatta ABD ve Kanada'ya kadar hızlı bir şekilde yayılmıştır. Fransızca "Université du Troisième Age" (UTA) ve İngilizce "University of Third Age" (U3A) kavramlarıyla ifade edilen ve Fransa'da doğarak ve dünyaya yayılan Üçüncü Bahar Üniversitesi, çoğunlukla yerel bir üniversite ile bağlantılı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu akademik model, özellikle Avrupa kıtasında birçok ülke tarafından kullanılmaktadır.

1980'lerin başlarına gelinceye kadar Üçüncü Bahar Üniversiteleri, bölgelerindeki yerel üniversitelerin bünyesinde ve onların imkânlarından faydalanarak gelişmişlerdir. Büyük Britanya'da, Üçüncü Bahar Üniversitesi kendi kimliğinden uzaklaşarak bağımsız ve kendi olanaklarıyla gelişen bir kimliğe bürünmüştür. Mekân ihtiyaçlarını katılımcıların evleriyle çözerlerken, faaliyetlerini sürdürmek için bölge kütüphanelerini ve mahalle okullarını kullanmışlardır. Eğiticilerini kendi grup üyeleri arasından seçmiş, ekonomik ihtiyaçlarını kendi aralarında topladıkları aidatlar ve katılım payları ile gidermişlerdir. Yani Büyük Britanya'da Üçüncü Bahar Üniversitesi, kendi kendine ihtiyaçlarını gideren bir organizasyon haline gelmiştir. Bu organizasyon modeli ayrıca Avustralya, Kıbrıs Rum Kesimi, Dominik Cumhuriyeti, Yeni Zelanda ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nde kullanılmıştır.

İngiliz modelinde; emekli insanların bir yaşam boyu deneyime ve büyük bir bilgi birikimine sahip oldukları kabul edilir. Her toplantıda, her bir faaliyet alanı için her grubun bir üyesi tarafından o alanla ilgili uzman bilgisinin olduğu içerikler düzenlenir ve kullanılır. Her U3A grubu, kütüphanede dâhil olmak üzere özel bültenler, diğer gruplarla iletişim ve çok çeşitli medya araçlarını da ödünç olarak alabildiği çok geniş bir yelpazede kaynak erişimine açık olan "Ulusal Koordinasyon" adına bir ücret ödemektedir. Yaz okulları, özel ilgi gruplarıncı düzenlenmektedir. En önemlisi, her grup kesinlikle kendine özel finansman ve öz yönetim özelliğiyle özerk bir varlıktır. Bu durum, U3A'nın bazı ülkelerde farklı varyasyonlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin; Kıbrıs Rum Kesimi'ndeki U3A'ya bağlı bir organizasyon olan Paphos Third Age (P3A) bulunmaktadır.

Bugün Büyük Britanya’da 750’den fazla Üçüncü Bahar Üniversitesi bulunmaktadır. Bunların üye sayısı, yaklaşık 230.000’in üzerindedir. Büyük Britanya’da Üçüncü Bahar Üniversiteleri birleşerek “Third Age Trust” adlı bir vakıf kurmuşlardır. Bu vakıf hem kendi üyelerine, hem de yeni kurulacak U3A’lara bazı imkânlar sağlayıp, onlara yol göstermektedir.

Dünya’daki U3A’lar, kendi bölge ve ülkelerine ait özelliklere sahip olmalarına rağmen, genellikle Fransız ya da İngiliz modeline uygun olarak gelişmişlerdir. Ancak, sivil toplum kuruluşu ruhunu tam olarak temsil eden İngiliz modelinin, Fransız modeline göre daha başarılı ve daha yaygın olduğu da apaçık ortadadır.

1998 yılından itibaren U3A, çevrimiçi verilen sanal kurslarla e-öğrenme faaliyetlerine başlamış ve hemen hemen bütün insanları kapsayacak şekilde genişlemiştir. Bu ortamda gönüllü uzmanlar tarafından hazırlanmış otuz beşten fazla ders içeriği mevcuttur. 2009 yılında çevrimiçi faaliyet gösteren U3A’da, “Yaşlılar İçin Eğitimler” başlıklı bir bölüm yayınlanmaya başlamıştır. Bu bölüme çeşitli ülkelerdeki U3A’lardan önemli katkılar gelmektedir. Bu bölüm internet ortamında www.u3aonline.org.au olarak hizmet vermektedir.

Üçüncü Bahar Üniversiteleri’nde belli başlı kurs ya da ders faaliyetleri şunlardır: “Çeşitli Eğitim Etkinlikleri, Resim Sanatı, Klasik Öğrenme Faaliyetleri, Bilgisayar, El Sanatları, Grupça Tartışma Faaliyetleri, Drama, Tarih, Yabancı Dil Öğrenme Faaliyetleri, Edebiyat, Müzik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Felsefe.”

Üçüncü Bahar Üniversitesi’nde bazı öğrenme grupları herhangi bir ders içeriği düzenlemeden de faaliyetlerini sürdürebilmektedirler. Fakat öğrenme grupları, raporlama yaparken işledikleri konuları ve araştırmaları yazılı hale getirebilmektedirler. Bazı öğrenme grupları da örneğin Toplum Bilimi, Teknoloji ve Fen Bilimleri gibi alanları birleştirip yeniden tasarlayarak disiplinler arası bir disiplin ya da bir bilim alanı ortaya koyabilmektedirler. Öğrenme grupları bazen yerel tarih araştırmaları konusunda önemli çalışmalar yapabilmektedirler. Bu öğrenme gruplarının yanında “Gezi Kulüpleri”, “Tiyatro ve Konser Kulüpleri”, “Sağlık ve Fitness Kulübü” ve “Oyun Kulüpleri” gibi faaliyet grupları da bulunmaktadır.

Günümüzde, dünyanın çeşitli bölgelerinde 40’a yakın ülkede 5000 civarında Üçüncü Bahar Üniversitesi bulunmaktadır. Bu kuruluşlar, kendi ülkelerindeki federasyonları kanalıyla “AIUTA” çatısı altında faaliyet göstermektedirler ve U3A’lar pek çok konuda ve alanda kendi aralarında işbirliği yapmaktadırlar. Ayrıca “AIUTA”, her iki yılda bir düzenlediği uluslararası kongrelerle bütün U3A’ları bir araya getirmektedir.

Üçüncü Bahar Üniversitesi kavramı Türkiye’de çok fazla bilinmemektedir. Türkiye’de demografik ve kültürel faktörler böyle bir ihtiyacın ortaya çıkmasını çoğu zaman engellemiştir.

Ancak, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de 65 yaş üzeri nüfus, diğer yaş gruplarına göre sayıca daha küçük olsa da, şu an en hızlı büyüyen yaş grubu durumuna gelmiştir.

Dünyadan Üçüncü Bahar Üniversitesi Örnekleri

Araştırmamızda, Uluslararası Üçüncü Bahar Üniversiteleri Birliği’ne bağlı 40’a yakın ülkedeki uygulamaların tamamından söz etmek yerine, sadece ekol olarak farklılık gösteren İngiltere ve Fransa ile her bir kıtanın örneğini verecek ülkelerden; Avustralya, ABD, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti’nin örnek ülke uygulamalarına yer verilecektir.

İngiltere

1981 yılında Cambridge Üniversitesi akademik kurulu Peter Laslett başkanlığında, İngiltere’ye Üçüncü Bahar Üniversitesi’ni getirmek adına bir konferans düzenlemiştir. İlgili konferansa; değişik kesimlerden (sosyal girişimci, medya temsilcisi, Açık Üniversite temsilcisi gibi) kişiler ve kuruluşlar çağırılmıştır. Bu konferansta, U3A’nın İngiltere’de uygulamaya konulması fikri benimsenmiş ve mekân ve para temini konusunda çeşitli teklifler katılımcılar tarafından sunulmuştur.

İngiltere’de U3A’nın kurucusu sayılan Peter Laslett, ilk olarak U3A’nın prensiplerini ve amaçlarını belirlemiştir. U3A modeli olarak Fransız modelini, kesin bir dille reddetmiş ve U3A’ların bağımsız olmasına, kamu fonlarına muhtaç bir şekilde örgütlenmemesine dikkat çekmiştir. Öğretmenlerin de bu kuruluşlarda liderden çok bir rehber konumunda olması gerektiğini savunmuştur.

U3A hakkında ilk denemelerden sonra, 1982 yılının mart ayında U3A, İngiltere’de Peter Laslett başkanlığında resmen kurulmuştur. Peter Laslett ve arkadaşları U3A’yı; kendi kendini yöneten, üçüncü baharını yaşayanlara açık, sosyal hayatı ve faaliyetleri de içine alan bir demokratik eğitim anlayışına sahip kuruluşlar olarak tanımlamışlardır. 1983 yılından itibaren U3A’ların sayısı oldukça artmıştır. Yine 1983 yılının eylül ayında ilk U3A dergisi yayınlanmıştır. Aynı yılın ekim ayında U3A, İngiltere’de ulusal bir kuruluş haline gelmiştir (The Third Age Trust). 1984 yılında İngiltere’de “Birinci Ulusal U3A Konferansı” düzenlenmiştir. Bu konferansta, U3A’lar için minimum yaş aralığı elli yaş olarak belirlenmiştir. İhtiyaçlar için para sorunu hakkında uzun vadeli planlar konuşulmuştur.

1988 yılında Lancaster’deki ulusal konferansta üyelik ücreti tartışmaları, U3A’lar arasında bölünmelerin temelini atmıştır. Merkez yönetime, muhaliflerce sert eleştirilere getirilmiş, Merkez yönetimin başkanı Franck Pedley, komitede revizyona gidileceği ve 1989 yılında Birmingham’da olağanüstü bir kongre düzenlenmesini teklife sunmuştur. Bu tartışmalar ve merkezden gelen kaynağın eşit dağıtılmaması nedeniyle 1988 ve 1989 yılları içinde dokuz U3A, ulusal birlikten

ayrılmıştır. Bunların üçü Yorkshire'deki U3A'lar (Halifax, Huddersfield ve Dewsbury) ve dördüncüsü de İngiltere'nin ilk U3A'sı olan Cambridge'tir. 1989 yılında Jean Thompson, U3A'lar arasında bir iletişim, dil ağı geliştirmiştir. Ayrıca aynı yıl ilk yerleşik ve daimi hafta sonu atölyesi faaliyeti başlatılmıştır.1995 yılında Galler'de U3A kuruluşu sayısı 15 ve üye sayısı yaklaşık 1800 kadarken, İskoçya'da U3A kuruluşu sayısı 7 ve yaklaşık 500 üye sayısı vardı. En büyük U3A kuruluşu, Edinburgh'taydı. Kuzey İrlanda'da ise o dönemde sadece tek bir U3A kuruluşu vardı (Foyle) ve bu kuruluşun 300 üyesi bulunmaktaydı.

2001 yılında Eğitim Bakanlığı, U3A'lar ile ilgili yaş ortalamalarını çıkarmıştır. Buna göre U3A'ların yaş ortalaması, 70,6'dır. Sadece % 6'sı 60 yaş altı, % 15'i 60-64 yaş, % 24'ü 65-69 yaş, % 25'i 70-74 yaş, % 17'si 75-79 yaş ve % 13'ü 80 yaş üzeridir. Kadınların sayısı, erkeklerden oldukça fazladır. Üyelerin % 74'ü kadın, % 24'ü erkeklerden oluşmaktadır. Üyeler, daha çok orta sınıftandır. Üyeler mesleki açıdan incelendiğinde % 40'ı Profesyonel Meslek Sahibi, % 15'i Yönetim, % 15'i İdare, % 4'ü Teknik, % 4'ü Tek Başına Çalışan, % 5'i İşsiz konumundadır. Yani üyelerin % 84'ü meslek ya da özel emeklilik sahibidir.

Yine yapılan araştırmada üyelerin % 73'ü U3A'yı birilerinden, % 11'i kütüphaneden ve yerel basından öğrenmiştir. Üyelerin % 29'u sosyal iletişim için, % 14'ü bilgi edinmek için, % 12'si yeni beceriler kazanmak için, % 10'u ilgi alanlarına sahip insanlarla tanışmak için, % 10'u kendini aktif tutmak için U3A'lara katılmışlardır. Yine üyelerin % 55'i sosyal iletişim ve daha çok eğlence yönü için bu kuruluşları tercih ettiklerini söylemişlerdir.

2001 yılında teknoloji severler için elektronik bülten yayınlanmaya başlamıştır. Bu bültende yararlı öğrenme kaynaklarına, öğrenme ve araştırma projelerine yer verilmiştir. Özellikle Londra'daki "British Museum" ilgili haberlere, araştırmalara ve gerçekçi projelere oldukça fazla yer verilmiştir. 2002 yılında AIUTA tarafından Exeter'de bir konferans düzenlenmiştir. Bu konferansta Fransız modeline gelecekte daha fazla şans verilmesi gerektiği belirtilmiştir. 2003 yılında yapılan bir ankete göre, İngiltere'de U3A'lar üçte bir oranında artmıştır. Yapılan araştırmaya göre aynı yıl; İngiltere'de 570 tane U3A kuruluşu, 152.997 üye, 13.500 öğrenme ve aktivite grubu olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Britanya ekonomisinin kötü gidişatına rağmen yapılan bir araştırmada U3A kuruluşlarının sayısının 716'ya yükseldiği, üye sayısının ise 229.000'e çıktığı belirtilmiştir. Ekonomik krize rağmen özellikle U3A konusunda İngiliz Hükümeti bir daraltmaya gitmemiş, aksine U3A'ların sayısının artırılmasına yönelik hedefler koymuştur. 2008 yılında 44 yeni U3A kuruluşu hizmet vermeye başlamıştır. O yıl için 716 U3A kuruluşu, 209.079 üyeye hizmet verirken ertesi yıl 46 yeni U3A kuruluşu daha bu sayıya eklenmiştir. Böylece üye sayısı da 232.019 kişiye çıkmıştır. 2010 yılında İngiliz Hükümetinin hedefi ise çeyrek milyon kişiye ulaşmaktır. 2013 yılı sonunda İngiltere'de U3A

kuruluşu sayısı 900'ün üzerindedir. Üye sayısı bakımından Sheffield, 3000'in üzerinde üye sayısı ile İngiltere'de ilk sıradadır.

Fransa

Üçüncü Bahar Üniversitesi kavramı, ilk olarak Fransa'da ortaya çıkmıştır. 1973 yılında Prof. Pierre Vellas, Toulouse Sosyal Bilimler Fakültesi'nde bu kavramı kullanmıştır. Bu tarihten itibaren Üçüncü Bahar Üniversiteleri, hızlı bir şekilde Fransa'da ve dünyada yayılmaya başlamıştır. Bunun sonucunda Prof. Pierre Vellas tarafından, 1975 yılında Uluslararası Üçüncü Bahar Üniversiteleri Birliği (AIUTA) kurulmuştur.

Üçüncü Bahar Üniversitesi örgütlenme modellerinden birisi olan Fransız modeli, İngiliz modeli kadar yaygın olmasa da dünyada U3A için bilinen bir örgütlenme modelidir. Bu modelde Üçüncü Bahar Üniversiteleri, yerel üniversitelerle bağlantılıdır. Hatta bazı U3A'lar, tamamıyla üniversitenin bir bölümü gibi faaliyetlerini sürdürmektedir. Fakat şunu belirtmek gerekir ki Fransa'da U3A'lar ister üniversitelere bağlı olsun, isterse bağlı olmasın yüksek akademik standartlara sahiptir.

Son dönemde Fransa'da U3A'lar, üniversiteler bünyesinde faaliyet gösterdiklerinden dolayı kurs faaliyetlerini ev hanımları, işsizler, kamu görevlileri ve üniversite öğrencileri olmak üzere çok çeşitli kesimlere yönelik genişletmişlerdir. Artık U3A'lar üniversitelerce benimsenmiş bir durumdadır. Hatta U3A'lar, "Serbest Zaman Üniversiteleri", "Boş Vakti Değerlendirme Üniversiteleri" veya "Uluslararası Bahar Üniversitesi" gibi yeniden adlandırılmaya başlanmıştır. "Serbest Zaman Üniversiteleri", tüm yetişkinlere açık olmasına rağmen, genellikle katılımcıların çoğunluğunu 60 yaş ve üzeri yetişkinler oluşturmaktadır.

Fransa'da U3A'larda, bazı sosyal ve araştırma faaliyetler ile akademik dersler birlikte yürütülmektedir. U3A'ların hizmetlerinde, destekleyici bulamama nedeniyle son dönemde yüksek ücret eğilimleri söz konusudur. Hatta U3A'larda katılımcılardan malzeme temin etmek ve derslik ya da bina kiralamak için ücret talep edilmektedir. Bu durum, zevk için öğrenme ve yeni beceri kazanma anlayışının değişmesine neden olmaktadır.

Fransa'da U3A'larda kadın katılımcıların oranı % 60, erkek katılımcıların oranı ise % 40 civarındadır. Katılımcıların % 40'ı evli çiftlerden oluşmaktadır.

Fransa'da her iki yılda bir U3A ile ilgili konferans düzenlenmektedir ve her sene yıllık bülten çıkarılmaktadır. Fakat öğrenme grupları arasında büyük bir etkiye sahip değildir.

Avustralya

1984 yılında, U3A'nın İngiliz modelinin Melbourne'de, halka açık bir şekilde tanıtımı yapılmıştır. Böylece U3A'nın Avustralya'da temelleri atılmıştır. İlk U3A'da Melbourne'de

kurulmuştur. 1985'in başlarında ilk kurslarını vermeye başlayan Hawthorn U3A, Avustralya'nın ikinci U3A kuruluşu olmuştur. Yine aynı yıl Monash U3A ve Ringwood U3A kurulmuştur.

1994 yılına gelindiğinde Avustralya'nın çeşitli bölgelerinde 108 bağımsız kampüste, 18.000 yaşlı öğrenci, sosyal faaliyetler, çeşitli entelektüel dersler ve el sanatları gibi alanlarda eğitim almaya başlamıştır. U3A'ların Avustralya'da bu denli gelişmesinde merkezi koordinasyonun, hükümetin, finansman kuruluşlarının ve profesyonel eğitimcilerin çok da bir rolü olmamıştır. Üniversite veya kolejlerle bağlantılı birkaç U3A kuruluşu bulunmasına rağmen, U3A'lar tamamen özerk bir yapıya sahiptirler.

ABD ve İngiltere'de çok büyük bir geçmişe sahip olan bürokrasi ve devlet hegemonyası, Avustralya'da da geçerlidir. Devletin iyi organize olmuş çok iyi iletişim ağları olmasına rağmen, Avustralya'da U3A'lar arasında sınırlı bir iletişim ağı bulunmaktadır. Toprak büyüklüğü (ABD gibi) sebebiyle Avustralya'da, devletin çok iyi, çok düzgün ve çok başarılı iletişim ağlarına sahip olması her ne kadar büyük bir sürpriz gibi görünse de, asıl sürpriz U3A'lar arasında sınırlı bir iletişim ağı olmasıdır. Bu durumu çoğu akademisyen, kendi kendine yardım yaklaşımı ile bağımsız bir kuruluş olan U3A'ların politik ve ekonomik kısıtlamalar nedeniyle sınırlı bir iletişim ağına sahip olduklarını dile getirmektedir.

1980'li yıllarda Avustralya'da, U3A'ların olası gelişmesi noktasında yoğun tartışmalar yaşanmıştır. Yetişkin öğrencilerin yükseköğretimde sayısının hızla artması, genç öğrenciler için sorun olmaya başlamış, yükseköğretimde talep, arzı geçme noktasına gelmiştir. Bu durum "Federal Hükümet" tarafından endişeyle karşılanmıştır.

Avustralya'da şu an 50 yaş ve üzerine hizmet veren Victoria bölgesinde 97 tane U3A kuruluşu ve bu U3A'ların 24.800 üyesi bulunmaktadır. Tüm Avustralya'da ise 100'den fazla U3A kuruluşu ve 40.000'i aşan üye sayısı vardır. Avustralya'da son dönemde tartışılan en büyük sorun, tüm U3A'ların ortak hedefleri doğrultusunda ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için yerel yönetim desteği alıp almaması konusudur.

Amerika Birleşik Devletleri

1975 yılında San Diego'da U3A hareketi tanıtılarak ABD'de U3A'nın temelleri atılmıştır. Fakat yaşlanma konusu ABD'lilerin üzerinde çok düşündükleri, çok duyarlı oldukları bir konu olmamıştır. Bu nedenle U3A'lar, ABD'de çok iyi bir gelişim gösterememiştir. Bu durumun nedenleri; 1975 yılında ABD'de başlayan, U3A'ların İngiliz ve Fransız modellerinin birçok ortak noktasını içinde barındıran ve uluslararası alanda tanınan "Elderhostel" programı ve yine ABD'de özellikle Kuzey Amerikalı yaşlılar için bilinen en iyi ve hızlı gelişim programını içeren ve U3A'nın felsefesini taşıyan "Emeklilikte Öğrenme Enstitüsü"dür.

“Emeklilikte Öğrenme Enstitüsü”, ilk olarak 1962 yılında kurulmuştur ve ABD’de ve Kanada’da hızlı bir şekilde yayılmıştır. Yaşlı ve emekli yetişkinlerin ihtiyaçlarını ve kişisel gelişimlerini dikkate alan bu kurumların 1980’li yıllara gelene kadar sayıları, 180’i bulmuştur. Bu kurumlar tıpkı U3A’lar gibi özelliklere sahiptir ve Avrupa’daki U3A’lar gibi kurumlar arası iletişim için Yüksek Öğretim Enstitüleri’nden ya da Üniversitelerden yardım almak zorundadırlar.

“Emeklilikte Öğrenme Enstitüleri (ILR)”, tıpkı U3A’lar gibi öğrenme veya çalışma gruplarından oluşmaktadır. Örneğin; ABD’de bir kolej sınıfında 35 emekli kişiden oluşan bir grupla John Steinbeck’in yazıları hakkında bir çalışma yaptırılmaktadır. Bu çalışma grupları, haftada bir kez iki saatlik bir çalışma yapmaktadırlar. Genellikle eğitimleri, gönüllü üyeler veya bedeli ödenmek şartıyla üniversitenin öğretim üyeleri yapmaktadırlar. Bu eğitimlerde not, sınav veya bir ön yeterlilik gibi şart yoktur. Bu eğitimler için gerekli mali destek, üniversite yönetiminden ya da üyelerden yıllık 15 ila 100 dolar arası toplanan aidatlardan karşılanmaktadır.

“Emeklilikte Öğrenme Enstitüleri (ILR)” için tek bir model yoktur. Her birinin belli bir özerkliği, misyonu ve sponsorluğu mevcuttur. Bu kurumlar, üniversite düzeyinde entelektüel eğitim kursları, toplantılar, geziler ve sosyal büyümeyi teşvik edici ortak hedefleri ile ABD için önemli yetişkin eğitimi kurumlarıdır. Bu kurumlar, dışa dönük organizasyonlardır ve son derece ağır toplum hizmeti faaliyetleri yürütmektedirler.

Connecticut Norwalk’daki ILR’de bugün itibarıyla 750 üye, eğitimlere katılmaktadır. Eğitimler, yerel bir kolejde güz ve bahar dönemlerinde 40 kurstan oluşmaktadır. Bu kurslar; tarih, edebiyat, sanat, din, fen bilimleri ve diğer alanlardan oluşmaktadır ve yetişkinlerin seveceği, hayatlarını kolaylaştırıcı alanları kapsamaktadır. Sponsorlar tarafından başta “New York City” olmak üzere çeşitli yerlere geziler düzenlenmektedir. Kursların ücretleri çok pahalı değildir. Alınan kurs başına, kişi başı 15 dolar alınmaktadır. Üyelik ücreti ise 25 dolardır.

Güney Afrika Cumhuriyeti

U3A kuruluşlarının Güney Afrika Cumhuriyeti’ndeki ilk yerel örneği, Sylvia ve Arthur Schri çifti tarafından 2000 yılının başlarında, İngiliz modeli örnek alınarak kurulmuştur. İlk U3A’nın Güney Afrika Cumhuriyeti’nde kuruluşuyla beraber, U3A’lara yerel halk tarafından yoğun bir ilgi gösterilmiştir. Cape Town’ın merkezinde şu an için U3A’ya kayıtlı olan 8000 bin üye vardır. Ayrıca Cape Town’ın çevresindeki Gauteng, Free State, Kwazulu-Natal, Western, Southern ve Eastern Cape’de 11.000 üyeden oluşan, 26 bağımsız yerel U3A kuruluşu bulunmaktadır.

Kurslar genelde, çekirdek bir müfredat etrafında, Afrikaans dilinde verilmektedir. Güney Afrika Cumhuriyeti’nde çoğu U3A’larda dil grupları, yaratıcı yazım grupları, deneyim ve ilgi grupları bulunmaktadır. Bunun dışında U3A’larda birçok sosyal ve kültürel aktivite, bilim ve teknoloji

çalışmaları, tarih dersleri, kuş gözlemciliği ve şarapçılık gibi birbirinden farklı faaliyetler yapılmaktadır. Kurs faaliyetleri, hafta içi gündüz saatlerinde emekliler için uygun zaman vakitlerinde gerçekleştirilmektedir. Her ders ya da kurs kendi müfredatı çerçevesinde verilmektedir. Ders ya da kurslarda amaç, öğrenme zevkini katılımcılara yaşatmaktır. Bu yüzden ders ya da kurs sonunda herhangi bir sertifika veya not verme olayı yoktur. Atölye çalışmaları, grup gezileri ve genel toplantılar oldukça popülerdir. U3A'ların yıllık üyelik ücretleri, 40 randtır. Genelde dersler ya da kurslar, üyelerin evlerinde yapılmaktadır. Ayrıca yaz aylarında dünyanın çeşitli yerlerindeki U3A'lar ile karşılıklı sosyal ve kültürel turlar düzenlenmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti

Çin Halk Cumhuriyeti'nde 2002 yılı itibariyle 19.300 U3A kuruluşu ve bu kuruluşların 1.810.000 üyesi vardır. Bu rakamlarla Çin Halk Cumhuriyeti, U3A'ların en fazla olduğu ve en fazla üyenin olduğu ülkedir. Ortalama yaşam süresinin uzaması ve yaşlı insanların sosyal yaşama aktif katılımlarının sağlanması ihtiyacı, Çin Komünist Partisi'ni bir "Emekli İşleri Bürosu" kurmaya yöneltmiştir. Bu ihtiyaç U3A'ların Çin Halk Cumhuriyeti'nde kuruluşunu ve gelişimini hızlandırmıştır. Bu süreçte ordu, büyük şirketler, maden şirketleri, üniversiteler ve diğer kuruluşlar U3A'lara finansman ve bina desteği vermiş ve devlet desteği almışlardır. Devletin kalkınma adına yaptığı uzun vadeli planlarda, U3A'lara geniş bir şekilde yer verilmektedir.

Çin'de bir sivil toplum örgütü olan "Yaşlılar İçin Çin Üniversiteler Derneği", U3A'ların geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir. Bu dernek; U3A'ları halka karşı teşvik etmek, U3A'ların önemi ve yararları hakkında halkı bilgilendirmek, hükümetin U3A'ları fon aktarmasında etkili olmak ve U3A'lar için sponsor desteği bulmak ve yerel yönetimlerden destek almak gibi önemli misyonları üstlenmiştir. Çin'in topraklarının geniş yüzölçümü, kırsal ve şehirsiz alanlardaki eğitim ve ekonomik anlamdaki büyük farklılıklar, eşitsizlikler yaklaşık sayıları 200 milyonu bulan 65 yaş üstü insanların ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için U3A'ların daha esnek yapıda oluşmalarını gerekli kılmıştır.

Çin'de faaliyet gösteren U3A kuruluşları, üyelerinin çıkarları doğrultusunda bazen niteliksel gelişimi, bazen de mesleki gelişimi ön plana alan programlar uygulamaktadırlar. Sağlıklı yaşam, hayatı zenginleştirme ve öğrenme vurgusu bu kuruluşların en önemli amaçlarıdır. U3A'lardaki kurslar, genellikle yedi başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; sağlıklı yaşam, fiziksel egzersizler, öğrenme kursları (edebiyat, tarih, coğrafya, çeşitli diller), beceri kazandırma etkinlikleri (bilgisayar kullanma becerileri, ekonomi, açılış, bahçe işleri), sanatsal etkinlikler (kaligrafi, resim, müzik, dans) hobiler (geziler, fotoğrafçılık, pul koleksiyonculuğu) ve politik konulardır.

Kurslar, genellikle kısa süreli ve en az bir, en fazla üç yıl uygulanması düşünülmüş kurslardır. Kurs içerikleri, öğrencinin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak çok esnek ve rahat bir şekilde

planlanmıştır. Kurslar, yeni öğretim yöntemleri kullanılarak güncel olaylar hakkında tartışmalar, çalışma ziyaretleri, gazete ve dergilerin günlük takip edilmesi, sergi faaliyetleri ve yarışmalar şeklinde sürdürülmektedir. U3A'larda "Ulusal Yayıncılar Birliği" ve "Radyo, Televizyon Merkezi Üniversitesi" ile işbirliği halinde özel kurslar da verilmektedir.

Tablo 14'de incelemesi konusu olan ülkelerdeki Üçüncü Bahar Üniversiteleri'nin "Kuruluş Amacı", "Finansman", "Örgütlenme" ve "Yaş Grubu" açısından bir karşılaştırılması yapılmıştır. Kuruluş amaçlarını bakıldığında; genel olarak yaşlı ve emekli insanların sosyal hayata aktif katılımlarının sağlanması ve kişisel gelişimlerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Fakat Fransa'da yaşlılar ve emekliler için, yüksek akademik standartlarda kişisel gelişim amaçlanmıştır. Finansman boyutunda ise genellikle ülkeler finansman sorununu üyelik aidatlarından sağlamaktadırlar. İngiltere'de fonlar ve hibeler, Fransa'da yerel üniversite desteği, Avustralya'da yerel yönetim desteği, ABD'de sponsor ve üniversite desteği, Çin Halk Cumhuriyeti'nde ise devlet ve özel sektör kuruluşları finansman konusunda bu kuruluşlara yardımcı olmaktadır. Örgütlenme konusunda karşılaştırmaya tabi tutulan ülkeler genellikle, bağımsız şekilde örgütlenmişlerdir. Fakat bu kuruluşlar Fransa'da yerel üniversite bünyesinde, Çin Halk Cumhuriyeti'nde ise devlete bağlı bir şekilde faaliyetlerini sürdürmektedir. Yaş grubu açısından ise bu kuruluşlar genellikle 60 yaş ve üstü insanlara hizmet vermektedir. Fakat Avustralya'da 50 yaş ve üstü insan grubuna da hizmet verilmektedir.

Tablo 14. Örnek ülkelerdeki üçüncü bahar üniversitelerinin karşılaştırılması

Ülkeler	Boyutlar		
	Kuruluş Amacı	Finansman	Örgütlenme / Yaş Grubu
İngiltere	Üçüncü baharını yaşayanlara açık, yaşlı ve emeklilerin ihtiyaçları ile gelişimlerini sağlamak.	Üyelik Aidatları, Fonlar, Hibeler	Bağımsız / 60+
Fransa	Yüksek akademik standartlar, çok çeşitli kesimlere açık, yaşlı ve emeklilerin ihtiyaçlarını ve gelişimlerini sağlamak.	Yerel Üniversite Destekli, Üyelik Aidatları	Yerel Üniversite / 60+
Avustralya	Üçüncü baharını yaşayanlara açık, yaşlıların sosyal yaşama aktif katılımlarının sağlanması.	Yerel Yönetim Destekli, Üyelik Aidatları	Bağımsız / 50+

ABD	Emeklilikte Öğrenme Enstitüsüne alternatif.	Üyelik Aidatları, Sponsorlar	Bağımsız / 60+
Güney Afrika Cumhuriyeti	Yaşlı ve emeklilerin ihtiyaçlarını ve gelişimlerini sağlamak.	Üyelik Aidatları	Bağımsız / 60+
Çin Halk Cumhuriyeti	Yaşlıların sosyal yaşama aktif katılımlarını sağlamak.	Devlet ve Özel Sektör Destekli	Devlete Bağlı / 60+

Tartışma ve Sonuç

Üçüncü Bahar Üniversitesi, Türkiye'nin demografik (nüfusun yaşlanması, göç ve işsizlik sebebiyle artan kent nüfusu), ekonomik (kişi başına düşen gelir dağılımındaki artış ve yaşam kalitesindeki artış), sosyal (aile yapısında ve evlilik yaşındaki değişim) ve yükseköğretim düzeyi (üniversite ve öğretim elemanı sayısındaki artış) açılarından irdelenmiştir. Çalışma ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Üçüncü Bahar Üniversitesi, özellikle son dönemlerde ilgi çeken bir hayat boyu öğrenme modeli olarak Avrupa'da ve dünyada, Fransız ya da İngiliz modeli biçiminde uygulanmaktadır.

Türkiye'de sayısı her geçen gün artan yaşlı nüfusun, topluma aktif katılımının sağlanması için Üçüncü Bahar Üniversitesi gibi kuruluşlara ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye'de yetişkin eğitimi, dünyadaki anlayışın tersine örgün eğitimi destekleyen bir eğitim modeli olarak görülmektedir ve belli bir yaş grubu yoktur. Türkiye'de yetişkin eğitimi veren kurumlar, genellikle devlet kurumlarıdır ve örgün eğitim çağındaki bireyler de dâhil olmak üzere 7'den 77'ye herkese açık bir eğitim anlayışı vardır.

Türkiye'de hayat boyu öğrenme kavramı yerine yetişkin eğitimi, yaygın eğitim, halk eğitimi, hizmet içi eğitim, sürekli eğitim gibi çok çeşitli kavramlar kullanılmaktadır. Bu durum, kavramsal olarak bir anlam kargaşasına neden olmaktadır.

Türkiye'de hayat boyu öğrenme, daha çok hizmet içi eğitim ve dolayısıyla mesleki eğitim olarak görülmektedir.

Türkiye’de hayat boyu öğrenmeyi ön plana alan herhangi bir yasal dayanak yoktur. 10.Kalkınma Planı ve 2014-2018 Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı yasal bir dayanak olmaksızın tek başlarına yetersiz kalmaktadır.

Türkiye’de hayat boyu öğrenme (Halk Eğitim ve Mesleki Eğitim Merkezleri) ilgili idari işlerin yürütülmesi için kurumsal açıdan ortaöğretim düzeyinde örgütlenmiştir. Fakat Üçüncü Bahar Üniversitesi’ni uygulayan ülkelerde hayat boyu öğrenme, yükseköğretim düzeyinde planlanmıştır.

Türkiye’de hayat boyu öğrenme konusunda çok başlılık söz konusudur. Bu durum kurum ya da kuruluşlar arasında bir koordinasyon sorununa neden olmaktadır.

Öneriler

Türkiye’de hayat boyu öğrenme, örgün eğitimden bağımsız ve gerçekten yetişkinlere hizmet verecek şekilde yapılandırılmalıdır ve Türkiye’de hayat boyu öğrenme kavramı, kapsamı, alanları ve sınırları çağın şartlarına göre yeniden belirlenmelidir.

Türkiye’de hayat boyu öğrenmeyi konu alan yasal dayanaklar, bir an önce hayata geçirilmelidir ve Türkiye’de hayat boyu öğrenme, yükseköğretim düzeyinde ve daha profesyonelce gerçekleştirilmelidir. Yetişkin eğitimi verecek personelde ise alan uzmanlığı şartı aranmalıdır.

Türkiye’de hayat boyu öğrenme faaliyetlerinin, salt devletin egemenliği yerine devlet kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin ve STK’ların dayanışması şeklinde yürütülmesine ve toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına çalışılmalıdır.

Türkiye’nin artan kent nüfusu, yaşlanan nüfus, artan kişi başı geliri ve yaşam kalitesindeki artış ile Üçüncü Bahar Üniversitesinin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir ve Türkiye’nin günümüz şartları düşünüldüğünde, Üçüncü Bahar Üniversitesinde Fransız modelinin tercih edilmesi daha doğru olacaktır.

Kaynaklar

Adem, M. (1995). *Demokratik laik çağdaş eğitim politikası*. Ankara: Şafak Matbaacılık.

Altınışık, S. (1996). Hizmet içi eğitim ve Türkiye’deki uygulama. *Pegem Net Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2(3), 329-348. <https://pegem.net/dosyalar/dokuman/1383-20120208152131-altinisik.pdf>.

Arslan, M. M. (1992). *Türkiye’de yaygın eğitim (yasal çerçeve-uygulamalar)*. Ankara: Erek Ofset.

Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma, yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2014). *Onuncu beş yıllık kalkınma planı. (2014-2018)*. Ankara: DPT Yayınları.

Ertürk, S. (1966). *Planlı eğitim ve değerlendirme*. Ankara: MEB Öğretmeni İşbaşında Yetiştirme Bürosu Yayınları.

- Findsen, B. ve Formosa, M. (2011). *Lifelong learning in later life*. Netherland: Sense Publisher.
- Hake, B. (2005). *AB politikaları ve bilgi ekonomisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- H3A Bodrum Herodot Akademisi. (2017). 10.12.2017 tarihinde <http://www.hero3a.com/tr/about-h3a/> adresinden erişilmiştir.
- Işığışok, E. (1998). Türkiye’de gelir dağılımı ve 1987-1994 gelir dağılım araştırmalarının bir analizi. *Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 16(1).
- İçduygu, A. (2006). Türkiye-avrupa birliği ilişkileri bağlamında uluslararası göç tartışmaları. Ankara: TÜSİAD. 10.12.2017 tarihinde <http://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/3619-turkiye-avrupa-birligi-iliskileri-baglaminda-uluslararasi-goc-tartismalari> adresinden erişilmiştir.
- Kılıç, A. (2014). *Yetişkin eğitiminde yeni bir yaklaşım: Üçüncü bahar üniversitesinin Türkiye açısından uygulanabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Proje Dönem Ödevi, TODAİE, Ankara.
- Kılıç, E. (1981). *Halk eğitiminde kuram ve uygulama*. Ankara: TODAİE Yayınları No:190.
- Kurubacak, G. ve Canbek, G. (2008). *Collective practices through second life*. Journal of School Educational Technology.
- Kongar, E. (1998). *21.Yüzyılda Türkiye (2000’li Yıllarda Türkiye’nin Toplumsal Yapısı)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Muenz, R. (2006). *Background paper forecasting economic international migration*. İstanbul: Koç University.
- Okçabol, R. (2006). *Halk eğitimi (yetişkin eğitimi)*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- O’Mahony, M. (2001). Consultation on the EC draft memorandum on lifelong learning. 10.12.2017 tarihinde http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/LLL_report_final.10_69323392705.pdf adresinden erişilmiştir.
- Orta Vadeli Program (2017-2019). 10.12.2017 tarihinde [http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yayinlar/Attachments/722/%20Program%20\(2017-2019\).pdf](http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yayinlar/Attachments/722/%20Program%20(2017-2019).pdf) adresinden erişilmiştir.
- TODAİE Kentsel Politikalar Yüksek Lisans Dersi, (2014) Türkiye’de iç göçler olgusu ders sunusu.
- TÜİK ADNKS verileri.10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?method=temelist> adresinden erişilmiştir.
- TÜİK aile yapısı araştırması. (2006). 10.12.2017 tarihinde <http://ailetoplum.aile.gov.tr/data/54292ce0369dc32358ee2a46/aileyap%C4%B1s%C4%B1%202006%20.pdf> adresinden erişilmiştir.

- TÜİK evlenme ve boşanma istatistikleri. (2014). 10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18628> adresinden erişilmiştir.
- TÜİK evlenme ve boşanma istatistikleri. (2015). 10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21515> adresinden erişilmiştir.
- TÜİK evlenme ve boşanma istatistikleri. (2016). 10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24642> adresinden erişilmiştir.
- TÜİK hane yapısı istatistikleri. (2017) 10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24646> adresinden erişilmiştir.
- TÜİK 2013-2075 nüfus projeksiyonları. 10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> adresinden erişilmiştir.
- TÜİK göç istatistikleri. (2011). 10.12.2017 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=1067 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK iş gücü istatistikleri. (2017). 10.12.2017 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24633> adresinden erişilmiştir.
- Türkiye’de Göçler. (2017). 10.12.2017 tarihinde <http://www.cografya.gen.tr/egitim/beseri/turkiye-de-gocler.htm> adresinden erişilmiştir.
- Türkiye’de Yaygın Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Önerileri Sempozyumu (2007). 11-12 Haziran 2007. Ankara: MEB Yayınları, Başkent Öğretmenevi.
- Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı. (2014-2018). 10.12.2017 tarihinde <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140716-8-1.pdf> adresinden erişilmiştir.
- U3A People’s Republic of China. (2017). 10.12.2017 tarihinde <http://www.worldu3a.org/resources/u3a-china.htm> adresinden erişilmiştir.
- U3A Melbourne City (Avustralia). 10.12.2017 tarihinde http://www.u3a.org.au/u3a_movement adresinden erişilmiştir.
- U3A South Africa. (2017) 10.12.2017 tarihinde <https://sites.google.com/site/u3asafrica/home> adresinden erişilmiştir.
- United Nations Demographic Yearbook. (2010) New York. 10.12.2017 tarihinde <http://unstats.un.org/UNSD/Demographic/products/dyb/dybsets/2009-2010.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Üçüncü Yaş Turizmi. (2017). 10.12.2017 tarihinde http://www.mugladevrin.com.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=10341%3A-3-ya_turizm&catid=3%3Aflas-haber&Itemid=41 adresinden erişilmiştir.

Vikipedia The Free Encyclopedia. (2017). U3A. 10.12.2017 tarihinde <http://en.wikipedia.org/wiki/U3A> adresinden erişilmiştir.

Yapıcı, M. (2006). Eğitim politikaları ve etkileri. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*. 6(2). 10.12.2017 tarihinde <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=270> adresinden erişilmiştir.

Yıldırım, M. (2009). *Hayat boyu öğrenme kapsamında yaygın eğitim ve halk eğitim merkezleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Yüksek Öğretim Kurumu. (2017). 2016-2017 Yükseköğretim istatistikleri. 10.12.2017 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.